

Crónica Artística

EN HORTENSI GÜELL, PINTOR

(ACABAMENT)

Chrysanthèmes intitulà dues *natures mortes* fent *pendant*, dos sburriats poms de liles i roses grogues que marcides jauen demunt d'una taula, sont hermoses, com fetes per artista plé de fé, creient i devot de la Deessa natura que fins és bella quand destrueix; comuniquen al cor la tristura encomanadiça de la materia morta, tenen el sentiment i poesia de l'existencia ephèmera de lo que ja no té vida, sont verament flors mortes, flors sense anima....

Lo *Jardi de convent* d'estil arrusinyolat, és un jardí trist, sembla jardí de cementiri, apar que simbolisi lo no res, la negació de tot lo qu'és vida i natura, jardí, ai! per orphanetes malaltices i per gent que rebudja els godjos del mond i fins els de la familia; pareix qua digui: a qui s'hi ofega la naturalesa amb el baf de la *bigoteria*.

Els desmais a la vora del llac guardant-se tristos i midj-caiguts al aigua, porten una tristura al anima, donen un aspecte lugubre al paisatge, com lloc encantat, com gorc de fades, com pais de somni.

Els pins tenen també una tinctura de melancholia; uns tons de verd-fosc ens porten al cap-al-tard d'un die de fret, quan la pineda resa l'oració de la vesprada cantant la despedida al die; és de lo mes tendre i sentit que feu, i hi ha una poesia dolça qu'atrau i captiva.

Els amedllers am llurs vestits de princeses midjevals, sont dos quadros de molt bon colorit. *Die trist* és un estudi d'unes soques solitaries, fet a grands taques, lo verd i l morçat hi stant tant maestrivolament combinats, que fanç commoure intensament. *Djorn d'hivern* a ont hi apareixen uns arbres despullats de fulles, és un bonic estudi, una nota semblant a l'anterior. La *Terra castellana*, terra de fanás, scanyolida i groga contrasta fermament amb el quadro *Terra catalana*, qn'és roja com la sang dels quatre pals; la polsàgosa *carrerera de Castellvell* amb els olivers vorans blanquinosos, plens de pols, és quelcom de bo i ben trobat; la *Masia catalana* am la vinya de verda pampolada daurada pels radjos d'or de les quatre de la tarda, és un quadret de gais colors i sta fet am l'allegria al anima; lo nostro *Campanar* plé de llum d'un groc encés qu'enlluerna, ne sembla un crid de patria; lo *recó de barranc* de terra vermello-sa ont hi verd-blaveja el canyar i les etzevares, es un paisatge somrisent i gai i les *Eurunes*, banyades de llum sont pintades amb atreviment, sbarjo de sol, am colors *calents*, que resalten al costat de *Boira* nota cendrosa i sense sol.

Hi ha ademés 3 cementiris que marquen tres cy-

cles de sa vida pictorica: l'ù, lo *cementir alegre*, voltat de vinyes; verds i ufans els cyprers és un *plé-sol* de sol rabiós, és de la primera época d'el Güell, delirant de sol com l'heroe dels *Spectres*, del temps en que sentia lo gotj de viure; i revela coratge, entusiasme, força vigorosa, optimisme; l'altre, es un *cementiri abandonat*, boirós, caigut, am l'herbam creixent arreu és una nota disfumida, és una nota de sceptic, és un pas envers el tercer, lo *cementiri trist* que fou lo derrer quadro que pintà, pels derrers dies del Carnaval del any en que morí. Me recorda lo contrast que feia ell pintant silenciosament en aquell lloc macabri rodejat de tombres i cy-paers, i l soroll de la mascarada a llà lluny; el veia capficat trevallant per posar tristura en aquell cel ennuolat de color cendra, per donar en aquells cyprers negrosos l'expressió d'animes contristades... ah! no sé perquè aquest quadro té per mi una misteriosa atracció, m'hi apar que son sperit hi guaiti i sempre que l miro rebo una impressió de fred i sento lo vuid al cor, i és qu'en ell més qu'en cap altre s'hi reflexa, ja marcadament lo decaïment de son anim, lo despreci a la vida, l'amor a la mort, lo pessimisme negre que i portà com veloç locomotora a la derrerera stació de la vida, al punct de parada eterna.

I no continuo més, sols diré que sempre, sempre que sguardo sos quadros, amb els ulls llagrimellant, penso no sols am l'absencia eternal de l'amic del cor, sino en les obres qu'hauria produït i que perixeren amb ell ans de naixe i exclamo: ¡lástima que la chrysallida no s'hagi pogut desenrotllar qu'hauria volat alt!

Michel V. Balañá.

DE SABIDURÍA

Se ha dicho que todas las grandes tonterías las hacen los sabios, y es verdad. El ser sabio no significa, en rigor, tener talento, sólo significa saber mucho de una ó de varias cosas y, si se quiere, de todo. Se confunde la erudición con la sabiduría. En este concepto se puede ser sabio y carecer de inspiración para adivinar lo que no se sabe, ver lo que no se vé, crear lo que no existe ni nadie, antes que el creador, ha imaginado. Por eso el erudito, comunmente no es sabio: es sólo un hombre que ha leído mucho y recuerda lo que ha leído y sabe exponerlo con alguna claridad. El sabio verdadero, es el que sabe el *porqué* de las cosas y además de como han sido y son, sabe como debieran ser, con arreglo á razón y á justicia. El talento es ver, inquirir; preveer, mejorar, adivinar. Sabio es, en rigor, el que tiene entendimiento ó, como vulgarmente se dice, juicio, sentido común. Por eso la memoria no es más que una potencia secundaria en la vida íntima y aún en la